

De mystica

Incipit plogus eiusdē
in ptē scđaz de theolo
gia mystica practice cō
scripta ab eodē sub. xq.
cōsideratiōib⁹ sine in/
distris

Tractātes in lectio
nibus nr̄is iā a multo q̄/
uis interrupto tpe de theologia
mystica secuti sum⁹ ordinē in alijs
scientijs obseruatū **U**bi p̄us tra/
ditur de speculatiua q̄ practica
nihilomin⁹ hec sciētia sup̄ ceteras
multas hoc habet p̄p̄iū vt specu
latio in ea nec perfecte tradi nec
plene intelligi possit nisi practicus
p̄cesserit vsus **Q**uāobzē deinceps
p̄ntis opis erit tradere sub aliqui
bus cōsiderationibus modos et
vias quib⁹ ad theologiā mysticā
habeat accessus **P**erquirere enīz
quid sit theologia mystica et in q̄
vi anime reponit et de differentia
eius ad speculatiuā theologiā et
similia qualia p̄locuta sūt nō sat.
esse debet homi xp̄iano presertim
eccl̄astico. opus exercitatio q̄ req̄
ritur qđ vt fiat p̄dest non medio/
criter apire ea q̄ ad opus aggre/
diendū finiendū q̄ n̄cāria sūt vel
accōmoda vt obseruent. que etiā

theologia

pturbare soleāt opantē vt vitentē
quoz elucidatō nos expedirz ab
his omnibus que in hoc negocio
tractanda pridē suscepim⁹. **E**t di
cim⁹ in p̄mis q̄ magisteriū theo
logie mystice et orōis extatice seu
p̄fecte **I**hus xp̄us sibi soli sue q̄
voluntati retinuit nec ad illud hu
mana sufficit industria q̄uis ipsa
non debeat penit⁹ derelinqui **E**t
eni si om̄e datū optimū q̄ om̄e do
nū p̄fectum. desursū est descendēs
a patre luminū p̄spiciū habet cō
sideratiōis huius principiū quod
donū p̄fecte orōnis profuit a di
uina voluntate tenente lucē in ma
nibus sicut **J**ob notat et exponit
gregl. q̄ dū vult illuminat et clau/
dit dū vult **C**eterū q̄ humana nō
sufficit industria posteri⁹ elucida/
bitur **O** tamē non sit p̄sus abh̄/
cienda docet ap̄lus vocans nos
dei coadiutores nō compulsores
non preuētores ne dicamus ma
nus nostra excelsa q̄ nō dominus
fecit hec omnia **P**ossūt aut̄ duo/
decim industrie presupposite p̄us
afflatu diuino pro practica theo/
logie mystice sub totidēz confide
rationibus annotari. **P**rima dei
vocationē attēdere **S**ecda p̄p̄iaz
oplexionē agnosce **T**ertia p̄p̄iū
officiū vel statū aspicere **Q**uarta
semet ipsum ad perfectionem ex/
tendere **Q**uinta occupatiōes effu
gere **S**exta curiositatē deponere
Septima longanimitatē assumē
Octaua passionum vel affectionū

practice conscripta

origines aduertere. **Nona** temp^o idoneū et locū inq̄rere. **Decima** somno et cibo moderanter indulgere. **Undecima** meditationibus pijs generatuis affectuum silenter insistere. **Duodecima** spiritū a fantasmatib⁹ auertere. **has** igitur industrias nouissime studui redigere ad formā quādam tractatuli dum post laboriosam legationem utinā fructuosiorē super negotio pacis eccl̄iastice regredi tandem datū eēt a thoma ad Januā ubi prestolabamur conventionē iurata^m et cōcordatā Marfilie per duos cōtendentes debere compleri in saona. illic pēdente nostra qua frustrati tandē sumus expectatōe. **Ego** ne vacationē datā male vacando consumerē sed obedirē domino dicenti per pphetā vacate^r videte quoniā ego suz de^o vacauī ut viderē qua ratione qua ue industria cōtingeret essentiā dei cuz sua exaltatione contemplando cognoscere et cognoscēdo cōtemplari

Cōsideratio. i. ^{mystice theologie practice} tres vocationū modos s̄m triplicem in deum cōuersionē anime et triplicem statū tendentiū ostēdit

De^o ad salutē om̄es hoies siquidē vult omnes hoies s̄m apostolū saluos fieri. hinc ille naturalis ap̄ō vniuersos indelebilis q̄ ad beatitudinem appetitus, nihilominus in via diuine vocatō

CCCXV.

nis alius sic et sic ambulat s̄m diuisiones gratiarū amministrationū et operationum vt deducit ap̄las. **Alij** quidē per spiritū datur s̄mo sapientie. alij autē sermo scientie alij fides. alij gratia sanitatū: alij opera virtutū. alij pphetia. **Alij** distinctio spiritū. **Alij** gratia linguarum. alij interpretatio sermonū hec aut omnia opatur vnus atq̄ idē spiritus diuidens singulis prout vult. **Sicut** corpus vnū est et membra habz diuersa officia q̄ varia. **Ecce** q̄ sermo sapientie quātū gratia cōtemplationis plurimū simul est vel eadē reputetur datur per spiritum huic aut illi. nō omnibus sicut nec gr̄a sanitatum nec fides hoc est vt arbitror par in credendo. nec operatio virtutū nec pphetia et ita de reliquis. **Quemadmodum** igitur nō om̄es vocatos ad gloriā adipiscendā conari cōuenit ad quālibet administrationis vel operationis gratiā indifferenter. **Sic** nec vniuersos oportet ad sapientie vel cōtemplationis studiū se tradere. **Hoc** in sciēt̄is vel artibus reliquis docuit etiā phus et post euz tullius debere politisantes attendere quia nō om̄ia possumus omnes. **Et** hoc clarius est q̄ vt curiosius indigeat declarari. **Quāuis** assignatō causarū in particulari sit varia et frequēter electō difficilis iudicando de quilibet. **Tu** ad hanc opationē in corpe mystico. **Tu** ad illā elect⁹ es facē certā

De mystica

vocationē tuam ad salutem pro/
dest vero nō mediocriter consiliū
accipere et accepto credē virozū
expertozū spiritualiū qz qles iudi
cant de oib⁹ **I**uuat insup circum
stātiās psonales attēdere vt cor/
poris sic vel sic oplerionari. stare
qz in republica loci p̄terea ⁊ tem
poris vel mēorie et iudicij aliq̄lis
in irascibili q̄lis in ratiōnali q̄lis
in cōcupiscibili rep̄tur **H**inc facit
vt nō omēs ad grām vocati con
tēplationis possint qñqz sublimi⁹
ferri in deū trepidi et anxij tanqz
in seuerissimū iudicē suū ⁊ maḡm
austerū cui⁹ irruocabilis est vt ē
natio **R**ugiūt hī frequē a gemi
tu cordis sui plangētes ad deum
Quis nouit potestātē ire tue ⁊ p̄
timore irā tuā dinumerare? et illō
si iniquitates obseruaueris domi
ne. dñe quis sustinebit? **I**llud insup
nō intres in iudiciū cuz seruo tuo
dñe qz nō iustificabit in cōspectu
tuo c̄m̄is viuens **R**ursum quoqz
dñe ne infuroze tuo arguas me
neqz in ira zc. **E**t varia in hāc sen
tentiā apud istos nō tā desiderat
p̄miū q̄tū c̄nū supplicij formida
tur. q̄le p̄fecto formidare cautū ⁊
licitū est **I**nuenies alios q̄s mer
cenarios dicim⁹ q̄a mercedē p̄ ob
sequio celestē expetūt a deo tāqz
rege liberalissimo aut tanqz a p̄e
miarū ⁊ toti⁹ ōsolationis dicētes
ei **P**r̄ peccauī in celū et corā te tā
non sū dign⁹ vocari filius tu⁹ fac
me sicut vnuz ex mercenarijs tuis

theologia

Et hi quidē recte agūt tanqz filij
sibi male conscij s̄ non vsqz quaqz
ad p̄fectū **S**ūt alij rariores q̄ aio
neqz seruili neqz mercenario ⁊ pl⁹
qz filiali rapiunt in deū velut obli
ti sue hūitatis sue mercedis sue p̄
nalis auctat. sociant ei velut ami
cus ad amicū imo suauiori famili
aritate diungūtur ei sicut sp̄sus
ad sponsā dicit ex s̄na qui h̄mōi ē
dilectus me⁹ mihi et ad me cōuer
siones eius **E**t illud qd̄ enī mihi ē
in celo et a te quid volui sup̄ trā
Propt̄ea p̄ supplicij vitatiōe defi
cit caro mea et cor meū deus cor/
dis mei et pars mea de⁹ in c̄nuz
Nūerauim⁹ p̄mos inter incipiētes
alios inē p̄ficientes. p̄fecti sunt
reliqui ita tñ vt ad priorē similitu
dinē crebro sese reuocent se argu
ant habere iudicem seuerissimū se
magistrū vel dominū vel patrem
ōseruatozē vltorē qz negligentia/
rum cū tota mētis p̄stratione re
cogitent **A**lio q̄n vereant illō nisi
in timore dei instanter te tenueris
cito subuertet dom⁹ tuā **N**ihilomi
nus etiā aut post offensas adulte
rationes qz regredi ad sponsum
scientes dictū ab eo per h̄cremi/
am **T**u vero fornicata es cū ama
toribus tuis multis. reuertē tamē
ad me et ego suscipiā te **P**roinde
liberum sit vnicuiqz iudicium ego
interim opinor consultiozē ob/
seruationē apud plurimos istam
esse qui deū sicut patrez nostrum
qui in celis est proponit sibi vel

practice conscripta

timorem reuerentialē incutienduz
vel ad amorē filialē infundenduz
et vtr̄ ad om̄ia sue laboriose pere/
grinationi n̄caria reuerēti fiducia
postulandū. Quippe noīa hec dñs
iudex maḡ. iustus. reddēs vltio/
nem velocit̄ et silia vehemēti? pa
uorem et mitius amorē incutiunt
Rursus hec noīa spōsa amica spō
sa manēs in delictis ⁊ in cubilib?
aromatū dīctus pulcer ⁊ rubicū/
dus manēs in vbera cui? leua s̄
capite et dextera āplexatur mol
liorē apud q̄sōā q̄ntuz satis esset
affectionē min? q̄ sincerā p̄curēt
Nomē hoc p̄ n̄ miris mōis inter
vtraq̄ fecit tēpare vt ⁊ timor sit
cū dilectione ⁊ dilectio cū timore

Cōsideratio. ij. docet vigi
landuz ad
cognoscendā p̄p̄riā cōplexionē et
q̄ naturalis inclinatio ad multa
hoiem disponit vel impedit q̄d et
xx. exēplificat inserere bonā natu/
ram innatā a p̄entibus vel aliūde
vel in iuuetute adq̄sītā dicit mi/
rabiliter esse operosam

Propriā cōplexionē agno
scere. p̄biciū dīctū est aias
insequi corpa. quod expi/
mento q̄tidiano cognitū sit. Acci/
piendum est vt nō n̄cītatis vel co/
actōnis sit hec seq̄la sed inclinati/
onis. **J**uat autē miris modis ad
opationes has vel illas cōformi/
tatis inclinatio. naturalis sicut ex
aduerso dīssonans bene obest q̄
vix libertas animi. vix dīsciplina

CCCLxvj

tio vix conatus assuefactōis suffi
cit euincere. **T**radit beatus gregl.
quē in arte cōtemplatōis sepe dīu
q̄ cōuersatū cōstat quosdā hoies
inuenire nature tā inquiete? varie
vt otīū cōtemplationis vel nō pos
sint vel molestissime possint ferre
ad quod alij nature trāquilliores
aptissimi proniq̄ sunt. p̄rimos ad
actōnē sc̄dos mittit ad cōtempla
tionē. **C**eterū quis nesciat quosdā
ex hoibus plus vigere in irascibi
li d̄tute. quosdā in rōnabili alios
in cōcupiscibili. **Q**uo circa videm?
alios citius venire ad cōpunctio/
nis et cōsequēter cōtēplatōis gra/
tiam ex cōsideratione detestatiōe
q̄ vilitatis suoz flagitiorū ⁊ hoc
per vim irascibile intentam ad ho
nesta. **A**lij magis ex iudicio recte
rationis ad id ip̄m p̄uehūnt q̄b?
faciliter suadet d̄tatis amor co/
gnitio splendor q̄ mirificus viuē
cōformiter ad eandē rōnem quā
excolendā susceperūt. **P**orro mol
le cor et amicabile vidēs apud ali
os flexibiles ad ea que sūt cōpassi/
onis vel amoris qualis vt pluri
mū describ̄t aīa facta que tota
liquefacta est vt dilectus ille suus
totus desiderabilis locut? est. **T**a
lem animā facilius ad cōtemplati/
onis requiē trahit cōsideratō nūc
d̄stice passionis nūc diuine digna
tionis ac dilectōnis ad se ipsam
nūc cōuersationis pie ac doloro/
se sanctorū q̄ sanctaz p̄cedentiū
In qua d̄tute sepi? viget femine?

De mystica

serus qui p̄t̄a pius deuotus q̄
nomiat̄. **P**erspiciua aut̄ cā est cur
facilius hoc vel isto mō quis tra/
hitur ad ōtēplationē cū adiones
adūoz sint in patiēte bene dispo/
sita. disposita vero est sensualitas
obedire sp̄itui sursum intento duz
habet simbolū hoc est ouententiā
ad illud ip̄m quo rapitur. **P**orro
q̄ntū ex gestis eoz coniscere mihi
datū est plus in hieronymoꝝ am/
brofio uiguit irascibilis. **I**n augu/
stino et sancto thoma rōnalis. **I**n
gregorio et bernardo occupiscibi/
lis. Quāuis nō dubitē in quolibet
illozum potuisse reperire vicissim
molle cor amicabile flexibile ad ea
que dilectionē faciunt alioq̄n cor
durū quō nō male habebit in no/
uissimo. fūit quoq̄ in quolibz stu/
diū uehemēs ad inquisitionē veri/
tatis. zelus q̄ seruidus ad omnis
inhonestatis p̄secutiōz. **P**ostremo
gaudeāt bene nati siue hoc habe/
ant a solo dei miraculo ut **J**obs
baptista siue ab influxu superiorū
corpoz siue a p̄xima radice pen/
tum vel ab educatione bona que
mores facit. gr̄as agant v̄decū/
q̄ puenerūt. neq̄ gr̄am talem in
vacuū recipiant. **V**ideat aut̄ q̄sq̄
ut ait bernard⁹ qm̄ verbuz quod
egredif̄ de ore dei nō reuertē ad
eū vacuū sed p̄spereť q̄ faciet oīa
ad que misit id ut dicere possit et
ip̄e. **G**ra dei in me vacua non fuit
Nō in iniuriā cedit donātis donū
negligere nec eo uti q̄ donatum

theologia

est quod esse cōstat intolerabilis
supbie displicentis et ingrate

Cōsideratio. **i. q.** status et
officium
totius eccl̄ie breuiter et q̄d vnici/
q̄ cōueniat ostendit.

Officium p̄ziū vel statū respi/
cere plurimā officioz sta/
tuū q̄ varietatē in repub/
lica q̄s enumeret. **N**imirū iā dictū
est qm̄ sicut in vero sic in mystico
corpe diuersa mēbra nō eundem
adū hnt̄. **C**ū aut̄ ocū et vacatio
nem ab exteriorib⁹ curis ōtempla/
tio postulet et plures inueniuntur
quoz status et officia quib⁹ alli/
gati tenent̄ nequeant exerceri sine
multo strepitu curarū et exercita/
tione corpis et sensuū quid sup̄est
nisi tales arcere a ōtēplationis in/
quirēda requie. **A**lioquin neutrū
felicif̄ ager hō quē medius inter
strepitus versare n̄cē est videbunt
q̄z eū hostes et debuerunt sabba/
eius. **S**ileam⁹ interim opa mecha/
nica mercaturas rusticationes la/
bciosas m̄rimontale vinculū q̄d
impellit mulierē cogitare q̄ seculi
sūt. quō placeat viro suo. et viruz
p̄uidē v̄rozi ac liberis. **A**ttēdam⁹
etiā ip̄os p̄latos eccl̄ie quos licet
Gregl. dicat oportere p̄re cunctis
ōtemplatiōe esse suspēsos. **A**ttū si
tūc p̄mū niti voluerūt ōtēplatiōis
adceptione studere dū deberēt s̄/
ditorū n̄citatib⁹ corp̄alib⁹ q̄ sp̄ia/
lib⁹ intendē ip̄i semet ip̄os irridēt
q̄ fallūt. tentatōni q̄z. **i.** curiositati

practice cōscripta

potius ascribi tunc debet/ si curā plebis deserentes querāt in suauitate oculi contemplatiui delectari. quippe deserūt p̄ceptū dei necessarium volūtarijs et nō necessarijs intendentes. **S**ecus vero vbi cōtemplatio cessit alicui in talem familiaritatem q̄ ambidexter fact̄ p̄t impurbatus velut angelus dei cōtemplādo agere et agendo cōtemplari aut saltem p̄tin̄ absq̄ multa difficultate de h̄ migrare dare q̄ se in alterū qualem esse cōuenit eum qui in statu p̄fectionis exercende positus est. **E**st porro stat̄ officijq̄ ecclesiasticorū p̄sertim religiosorū tendere ad p̄fectionē hanc inquirendam qm̄ in schola deuotionis et orationis ad hoc traditi sunt vt sint velut oculi/ cetera membra corporis mystici dirigentes tā ad se ipsa q̄ ad deum. **S**icut attē nec ignoram̄ int̄ ecclesiasticas etates statuūq̄ varietates plurime atq̄ aliē pueril̄ etas. aliter adolescētis. aliter iuuenilis. aliter virilis et cōsequenter senilis sua requirit instituta. totum nihilomin̄ apud tales quicquid agē docetur aut imponitur/ vt ad hūc quiete cōtemplationis finez vel sero capiendū ordinent̄ necesse est. **I**nfantibus et pueris q̄q̄ parū capacibus p̄uidendū est sollicitudine pueris et obscenis v̄bis picturis aut exemplis inficiant̄. **I**mbuant̄ potī ad oppositū. s. totius p̄dicie ac pie religionis verba p̄-

CCCCxliij

cturas et exempla. **N**ā quo semel ē imbuta recens seruabit odorem Testa diu. **N**e scandalizantibus pusillos huiusmodi autē non debite docentib̄. **A**dollescētiores at plus onerandi sunt exercitationibus etiam corporalibus repressiuis earum que tūc violentiores insurgunt passionum. quib̄ p̄ assuetudinem et etatem moderatas. illud qd̄ superit vite totum laxetur ad ocium contemplationis libere capescendum.

Consi quarta ^{dicit q̄ omnes tenent} se extendere ad p̄fectionem sub pena damni p̄sentis et futuri et quātum q̄ p̄fertur vita contemplatiua actiue eloquitur.

Quemet ad p̄fectionez extendere vox multorum ē. **S**ufficit mihi vita cōmunis si cū infimis saluari potero satis ē. **N**olo merita apostolorū et martyrum nolo volare per summa. in cedere per planiora contentus sū. **S**ed viderint hi q̄ iam imperfectio est nolle esse p̄fectum. **I**n via enim dei non progredi regredi est. **D**amnatur insuper seruus piger qui talentum seruare contētus illud in fenus non tradidit. **f**acimus hoc p̄spiciū in exemplo familiari. **H**abet aliq̄s p̄potēs nobilisq̄ paterfamilias plures filios quemlibet aptissimū ad ampliandum honeste rem familiarē industria sua. vnus illozum alijs

De mystica

laborantib' sedet in domo piger
et iners nihil curans dumodo ni
hil sordide iuuat nihil altuz nihil
pclarum vel dignum ingenio suo
aut p'na nobilitate recogitet. di/
cit sufficere bona ia sibi habita ⁊
qualicūq; vita vti **E**uocat autez
p' eū ad actus sblimiores et ar/
duos monet stimulat. q's nō faci
le viderit quō h' filius si obaudit
nec obedit odios' erit p'f'. **S**ic fili
ter ponit apud p'rem celestē his
quos trahit ad carismata melio/
ra. ad act' diuinores dū torpe/
scunt herētēs infimis nec ad pfe/
ctioez semet extendentes. qd tñ
intelligi volum' de illis qui nullo
statu vel officio hūiliori sic allega
ti tenēt q' absq; pcepti trāsgressi/
one nequeāt ad altiora ascende
Hec in tātū pfecto altissimū me/
rito reputari conuenit q' obedien
tiā diuine iussionis opant. **A**nimi/
aduertenduz est deniq; q' si ma/
ria honorabilē cū martha hospi
ti xpo ministrat collaudat eaz ni
hilomin' diuina sapientia q' vni in
tenta optimā ptem elegerit **I**ta/
q; maledict' est q' ptem suā aliter
licet faceret facit deteriozez **E**x
his vero palā deducit q' cuz vi
ta otemplatiua sic oñdunt theo/
logi pfectior sit qz actiua quilibz
ad otemplationez idone' nō p al
legatus actionis necessitate po
test ad illā licent' se tradē dimissa
actione **V**erur in hec fides **A**ug'
dicenti q' si negociū. i. actionē ca/
ritatis nemo imponit **I**ntellige
superioris iussione vel euidenti ne/
cessitate. stud iū est otemplā de ve
ritati **N**ec opposuerit aliq's facul
tatem quaz h'et isto modo p'fici
endi in vita actiua et o demnatio/
nem suam si talentum absco'derit
et in quo posset negociari p'dicā
do vel pauperib' ministrādo qm
abinde p'ficit ecclesie vir o'tepla
tius obsequēs deo de corde vel
oculo. vbi alij de manibus ore vel
pedibus subseruiunt. **P**orro mul
ti sūt apud quos dānabil' iudicā
da esset obmissio o'templationis
inquirende quēadmodū p'f'iti in
schola religionis que est schola
deuotionis orationis et fletuū q/
les insup eē osuevit ecclesiasticos
qui labores p'p'ozū in ocio possi
dent vt custodiāt iustificationes
dñi et legez ei' erquirēt **Q**uales
demuz plures inueniūt viri et
femine de seculo quib' sufficiens
ociū instructio ⁊ ingeniu suppetūt
vt se totos in deū ouertant et ra
piāt **A**ssint itaq; apud eos fides
spes et caritas **S**ubrilior institu
tio nō magnope inquirenda est vt
toti transeant in affectum cordis
bonum

theologia.

ritatis nemo imponit **I**ntellige
superioris iussione vel euidenti ne/
cessitate. stud iū est otemplā de ve
ritati **N**ec opposuerit aliq's facul
tatem quaz h'et isto modo p'fici
endi in vita actiua et o demnatio/
nem suam si talentum absco'derit
et in quo posset negociari p'dicā
do vel pauperib' ministrādo qm
abinde p'ficit ecclesie vir o'tepla
tius obsequēs deo de corde vel
oculo. vbi alij de manibus ore vel
pedibus subseruiunt. **P**orro mul
ti sūt apud quos dānabil' iudicā
da esset obmissio o'templationis
inquirende quēadmodū p'f'iti in
schola religionis que est schola
deuotionis orationis et fletuū q/
les insup eē osuevit ecclesiasticos
qui labores p'p'ozū in ocio possi
dent vt custodiāt iustificationes
dñi et legez ei' erquirēt **Q**uales
demuz plures inueniūt viri et
femine de seculo quib' sufficiens
ociū instructio ⁊ ingeniu suppetūt
vt se totos in deū ouertant et ra
piāt **A**ssint itaq; apud eos fides
spes et caritas **S**ubrilior institu
tio nō magnope inquirenda est vt
toti transeant in affectum cordis
bonum

Cōsideratō quinta DO

ret fugē supfluas occupatōnes ⁊
amorem in deū ferri delectatione
psalmodie p'ecipue in claustral/
bus et cantū altū dicit ⁊ vep' est
hui' esse impedimentū

practice cōscripta

Scribe sapientiā ait sapiens in tpe ocij. nā q̄ minorat̄ actu p̄cipiet eam. p̄pt̄ea sint i paucis act̄^o tui si studere vis bone mēti q̄m nemo occupat̄. si Sen. credi inuenit nō dicit habuit. hoc em̄ fallū eē iam p̄fectis cognitū est. Nō potest auis alligatas habens alas vel illatas visco vacuas se ferre p̄ auras. Et nequit homo pedib̄ impl̄catis enatare. Occupat̄ nihilominus magis ad serenū cōtemplationis ether pōt̄ semet euehere. vacua sit oportet latitudo pagine cordis nec impleta curis vel sollicitudinib̄ cōtracta nec offuscata tetr̄is passionib̄ vbi sapiētie tā immensa doctrina scribi cōquerit̄. Capiam̄ ex arborib̄ exemplū quaz humor nutritiu^o qui ad p̄c̄ritatem ramorū sursum ducend^o erat defluit inutiliter p̄ ima si cortex ex vulnere ronā habuit. Amor aut̄ in anima nunq̄d nō apte dicit̄ humor suus qui p̄fecto p̄ infima liquefcit dū per carnalium seu curaz terrestriū vulnēa lacerat̄. Tunc nempe viāz facit nociturā amoris sui nutrimento p̄usq̄z sup̄ius ad celestiu^o desiderioz vegetationem deducat̄. hoc gemunt hi qui dū amoris sui pennas vellent in alta cōtemplationis libzare p̄tin^o effluit amoris illi^o humor ea parte qua cor aptū inferius inuenerit vel ad curā rei familiaris vel ad vindictē recogitationē vel ad aliquā huiusmodi sollicitudinē. Experiunt̄ q̄z

ccclxxviii

quid deplorat p̄pheta. d: Quis lūbi mei hoc est affectiones impleti sunt illusionib̄. Et reuera illusiones sūt quas alibi vocat vanitates et insanias falsas et cōfabulationes iniquaz. His obfistere līricus voluit dū ait Si nō intendis studiis vel reb̄ honestis inuidia vel amore vigil torq̄bere. Siquis obsecro liberatus est ab istis vt nō aliquādo molestetur ab eis. puto quia nullus homo viuēs qui vtiq̄z est vniuersa vanitas. Neq̄ aliud est tradere se sponte v̄l officio vel studio talibus occupati onibus ad eas toto desiderio mentis manu discretiōis solícite abigē tanq̄z importunos strepidularum muscaz aculeos velut aues Abrae sacrificiū vespertinū circūuolātes. **Q**uerēt aliquis de occupatione religiosoz multoz in psalmodiis et canticis altisonis multiplicatis sup̄ numez. Obstant ne cōtemplationi vel adquirende vel exercēde. vel lem responderent ip̄i quid sentiūt. Et quidē beat^o Augl. flebat vberri me in canticis suaue sonantib̄ ecclesie vocib̄ eius acriter cōmotus. et eliquabat̄ veritas in cor eius. **S**ed an esset vnus ex cantantib̄ expressum non inuenio. Quia vero ad cōparandā cōtemplationis quietē plus gratia prouehit q̄z industria. quia rursus interpolatio fit in cantibus non est incredibile quosdam ex sic occupatis mētibus tamē ad hoc ip̄m sentire sup̄mentales excessus presertim vbi q̄s saragit ex ani

B b i

De mystica

mali fieri rationalis. et tandē spiri-
tualis. post vtrunq;. **E**t hec forte
multiplicatio statuta est magis
propter animalium mentes interim
occupandas qui scz altiora nesci-
rent quiete secū meditari nec ocio
vti q̄z ppter spirituales qui rari sūt
Et quales bñ instituta relatio pos-
set fortassis a iugo tali liberiores
reddi ne vel semper araret bos cū
asino. vel ad pedes iesu sedens nū-
q̄z maria repēiret apud eos. sed so-
la martha. **Q**uod si te canentē in psal-
mis deducat victor deus ac spiritus
suus super hec excelsa fluentoz de-
siderioz nihil fortius nihil beatius
Itaq; beatus populus ille qui scit
iubilationem. qui psallit sapienter
iungens verbo sensum cum affectu.
q̄z felix est **I**esu bone talis anima
que non est velut terra sine aqua ti-
bi. q̄z salubriter agitur cum hac co-
lumba tua. sponsa tua. amica tua.
q̄z saluberrime proxius. q̄z beniuole.
Max et preceptum religiose laudis
implet in horis dicendis. nihilomi-
nus gaudet priuilegio alicuius in
alti silētij solitudine otemplantis.
vtiq; fortior hec q̄z illa. beatiore qz
dicēda est. **P**rodest ad hoc ipm p-
uenire tempus orationis ea preme-
ditando que depromenda sunt vt
liberius transeat in affectuz. pdest
et conari trahere illa que dicuntur
non tam ad cognitionē subtilē ac
multiplicem q̄z ad saporez et exul-
tationē. **S**epe em̄ vbi minus cogni-
tionis ibi plus affectuū. **I**ntrat qz

theologia

dilectio vbi cognitio foris stat. **I**mi-
tantur gaudētes ad sonitū tympa-
ni vel cithare qui carnis armoniā
nō magnopere dijudicant satis ha-
bentes iocundos exultantis tripu-
dij numeros exercere quos prouo-
cat ip̄a modulatio. **T**u similiter id
quod legis. audis. vides. loqueris
aut cogitas trahere confestim in affe-
ctum velut aspirans ex intimis olfa-
ciens aut gustans vt si audieris pa-
ter noster. assurgat protinus animus
ad reuerentiā simul et dilectionē ad
postulationē fidam p necessitatibus
tuis fratrumq; tuorum quorum pater cō-
munis ē **A**rripipe generosū nobilēq;
otemptum omnis fede rusticitatis
tu qui tā regio patre gloriaris. dis-
pliceat tibi atq; gemas exiliū cele-
stis hēditatis filiationis titulo cui-
us pater in celis est reseruāt. **T**a-
les quoq; affectus inuenire est sine
numero vel termino de die in diem
suaves et novos velut in fauo vel
in manna vel in nucleo reconditos
qui vbertim fluent. si otemplatiōis
dente opresseris

Cōsideratio. vi. dei ois

positionem circa bonos et malos
eo q̄ abutuntur suis beneficijs po-
nit. et breue que iuste reddere vel
permittitur. sedecim ostenditur ra-
tionibus

practice

Curiositas est studiū circa
 cūtilia aut magis vtilia q̄
 liceat. deceat et expediat:
Noli precor ad ocium otemplatio
 nis anhelare tanq̄ cognitur? aut
 alijs ostentaturus t̄modo subli
 mitatem eius qualē ex veracissimis
 sanctorū attestacionib? fide quadā
 accepisti Et nō potius vt inde vi
 lior sis et abiectior sis in oculis tu
 is visa p̄picacius indignitate tua
 in opatione recogitate diuinitatis
Sis insuper contra t̄tationū tela
 robustior. ⁊ feruentior q̄q̄ in amo
 rem dei et p̄rimi. et vt demū curre
 do viam m̄datoꝝ dei alacrior in
 ueniaris. **T**ene et audiens contre
 misce quia sunt filij infideles et alie
 ni sunt serui neq̄ quos aliquñ cibaē
 sustinet pater celestis ex adipe fru
 mēti et de petra melle satuauit eos
Quēadmodū apud aliquos ex p̄
 latis et principibus videre est qui
 o demnandis paulo post ad mortē
 mittit aliquotiens in carcere de p̄ci
 osis mēse sue reliquijs **P**ropt̄ea no
 li altum sapere sed time recogitās
 quia gratia otemplationis numēa
 tur inter gratias gratis datas que
 sunt spes fides et p̄phetia. aut alie
 virtutes. p̄t informis ⁊ sine carita
 te haberi. **Q**uis igitur secure nisi in
 dño gloziabit? **N**e ve tibi hūana
 presumptio q̄n has et similes grati
 as spirituales rep̄ire est apud ma
 ledictionis reprobacionis q̄ filios
 vel in augmentū sue damnacionis
 vsu ingratiſſimo dono dei vel ad

cōscripta

ecclesię

alioꝝ eruditionē vel p̄ quauicunq̄
 laboꝝ suoꝝ velut falsoꝝ ac inutiliū
 premio trāsitorio. p̄ tali numisma
 te talis merces. diē puerbiū. **F**orni
 cari t̄modo queſierunt in donis
 dei p̄ improbam dilectionē aut pre
 sumptionē. **Q**uid igit? desideriu eo
 rum aufert eis deus. sed irat? **A**u
 diunt illud euāgelicum. **A**ccipe q̄
 tuū est et vade. **H**inc puenit ex dis
 pensatione misericordie dei q̄ ab
 electis suis sepe declinat ip̄e sed nō
 in ira nec in finez. **A**byssum vero iu
 dicioꝝ eius quis inuestigabit? **P**os
 sumus tamē ex dictis sanctorū qui
 sepe deo inspirante locuti sūt quas
 dā hmōi mysterij causas agnosce
Fit hoc q̄nq̄ et sepius ad humilia
 tionē vt retundaē superbia vel que
 p̄ruit vel ne surrepat puidet **P**ro
 pretea testatur expertus **B**ernar
 dus **V**ere nihil esse efficacius ad
 gratiam hanc vel inueniendaz vel
 retinendā vel recuperandā q̄ si sp̄
 inueniaris non altū sapere sed sape
 re ad sobrietatē. **D**eniq̄ beat? vir
 qui semp est pauidus et super custo
 diā suā stat. **F**it hoc aliquñ ad desi
 deriu vehementius igniendū quē
 admodū ignis flatu opressus erū
 pit ardentior et vt discamus gran
 dia granditer querere. **F**it hoc vt
 ab homine sua fragilitas et abys
 sus miseriāz p̄fundi? et exinde cla
 rius sentiatur quatin? vileſcat ip̄e
 sibi recogitans qualis ex se fit et q̄
 lis ex dei munere eē possit. **F**it hoc
 aliquñ ad inouēdū viscera pietatis

De mystica

super alioꝝ desolatione quibꝰ hec
solatio vel non credit vel concessa
subtrahitur. **Fit** hoc ad satisfaciendum
interim ꝑ se vel alijs ꝑ dolor
rem sensibilem ex tali carentia dere
lictū quēadmoduz humanitas xp̄i
derelicta est et torrente penalitatū
tota immersa quatinꝰ ita satisfacēt
ꝑ peccatis nō suis sed alienis. **Fit**
hoc qñqꝰ ne quis idoneꝰ in doctri
na alios iuuare aut in re aliqua ve
lit assidue sic oculari sibi. sic inter am
plexus Rachel herere qꝰ negocium
caritatis spernat. ⁊ **Lye** fecūdatio
ni nequaqꝰ inuigilet. **Horret** itaqꝰ
natura bene instituta pigrissā. ꝑꝑte
rea si non in altis possit saltem vel
infimis querat occupata ꝑficere.
Quo euenit vt sic infirmata anima
sic humiliata perficiatur amplius
Illi qꝰ pluuia voluntaria segregēt
diuine irrotationis. **Fit** hoc vt ho
mo per multa temptatus discat ex
his que patit obedientiaz ceteras
qꝰ virtutes quatinꝰ eas postmodū
edoceat efficaciꝰ. **Itaqꝰ** verū est il
lud socraticū. **Loquimur** meliꝰ quo
melius cognoscimꝰ. **Illud** aut meli
us cognoscimꝰ quod intimius exp
ti sumꝰ. nam vir inexptus quid cog
nouit? **Fit** hoc aliquñ ne deserat ho
mo ꝑ contemtionis siue erogātie
obligationem debite adtionis. **Fit**
hoc ad punitionē venaliū defectū
tanqꝰ si pater indulgentissimus vel
auertat interim faciem a filio lasci
uiozem vel tristioꝝ ostendat q̄tinꝰ
exinde studiosioꝝ sit in omni mode/

theologia

stie custodia. **Et** ne minima negli
gens paulatim decedat. **Fit** h qñqꝰ
vt cognoscat illud apostoli. non ē
volentis neqꝰ currentis scz ꝑ indu
striaz ꝑꝑriā sed dei misericentis. cuiꝰ
rōis signū ꝑꝑicū est. quia postqꝰ
homo sibi dixerit. **Tu** tali die tali
hora vacuus eris ab omni occupa
tōne. tu certissime aptꝰ eris ad sua
uitatem exemplatiōis degustandā
Tu sic ages. sic te dispōes. **Sz** qdꝰ
venerit illa dies. veniet ariditas in
anima amarior. fastidiū spūs hor
ror lectiōis et orationis. tenebre
et turbatio. ac ex aduerso dum tu
nihil horꝰ ꝑꝑosueris grata veniet
que nō sperabat hora. **Fit** hoc ali
quando ad purgationē maris spū
ritualis magni et spaciōsi quod ex
nimia quiete sicut et materiale soꝝ
des strahere solet quas eragitatō
omotio qꝰ depellūt. **Fit** hoc aliquñ
vt innotescat si gratis anima timet
deū si parata est scz obsequi ꝑꝑrijs
expensis tribulationū et dolorum.
quēadmodū si stipendia cōsolatio
nū et suauitatū ab imperatore suo
reciperet. contra illos qui orationē
suā vel effundere nolunt vel ineffi
cacez credunt nisi solationum sen
timenta meruerunt quasi non fin
geret vnqꝰ deꝰ laborem in ꝑcepto
Fit hoc quatinꝰ ablectet homo ne
sp putrescat aut ne fornicari incipi
at in donis dei ea ꝑ se diligēs his
adherens his se oblectans aut ne
premiū temporaneū hic tale recipi
at illo futuro cariturꝰ. **Itaqꝰ** prin/

practice

ceps negligi. **I**nterim remunerare militem et pater filium denario vel obulo vel pomo aut cibo: quando est postmodum principatum daturus aut regnum quauis indulgentia principis aut patris illa quandoque minor det ad consolationem et ad amoris indicium reseruans. **P**ostmodum nihilominus excellentiora ad premium. **F**it hoc quandoque ut dissimulet venire tantus hospes ad animam ne grauetur expensis. **S**icut ait **D**avid ad filium. **S**ed quibus expensis lacrimis patris gemitibus. ieiunijs. vigilijs. ceteris que corpora grauantibus. aut forte quia anima iunior non posset sustinere ebrietatem spiritus si iugiter introduceret rex eam in cellaria vinaria sua propterea clauem gerit nunc claudens nunc aperiens. **F**it hoc ut prouocet te deus sicut aquila pullos suos ad volandum et mater filium ad ambulandum. **V**ides quia desit mater filium ad ambulandum hac industria ut derelicta clamet ad eam. ut que regrediens cautior sit adherere sibi. **C**autior insuper ne cadat prospicere et quesita matrem letior suscipiat inuentam blandicias et oscula suauius addat. **F**it hoc ad exercendam patientiam que opus perfectum habet. **N**am que est acerbior tribulatio. que materia patientie copiosior apud animam. que preguustatione deliciarum paradisi relabatur et corruit ad dolores inferni ad similitu-

co-scripta

ccclxx

dinem ymbre mortis ad erumnas huius exilij. **S**umitur postremo coniectura quate futura esset amaritudinis separatio perpetua. **Q**uisque es igitur qui ad contemplationem traditus es satage impigre ad eam sed ita ut illam expectes ab alto paratus humiliter ea uti si venerit cum gratiarum actione paratus similiter ea carere bono animo si non aduenit habentes amara. **S**ed ne spernas aut iudices non habentes recogitans assidue quia in sola charitate dei est regnum dei. **D**enique maledicta terra nostra spiritualis sicut et corporalis non germinat fructum sine spinis et tribulis nec absque dolore anima pregnans veritatis prolem parturit

Consideratio vii. docet

assumere longanimitatem volenti peruenire ad gustum internum. et instantanter querendo sepius que repulsus perseuerat inceptis nec fatigetur quousque mereatur misericorditer exaudiri et admitti

Potuerat fortassis ex premissa consideratione deuotus animus saluberrimos et suauissimos contemplationis fructus quasi negligere et dicere. ut quid fatigarer frustra. quid eniterer adquirere. quod ignorat anima mea si

De mystica

proficuum fuerit aut damnationi imputandum? fiat itaqz voluntas dei. det si velit preguftationem sue dulcedinis. **H**ic sentire neget si voluerit. paratum cor meum ad vtrūqz. **S**ed audi tu qui fic loqueris. Scis ne queso quoniam neqz qui plātat vt dicit apofolus. neqz qui rigat eſt aliquid. **N**ihilomin⁹ vult nos de⁹ plātare ſolerē ⁊ rigare ſiue hoc carnaliē intelligas ſiue ſpūali ter. **A**lioquin quomodo coadiutori res dei ſumus. qualiter implemus. **N**on temptabis dominum deum tuum. ſi laborem diligentiamqz datam humanitus deferentes ſolum diuinitus adiutoriuz preſtolamur? **S**it igit labor noſter. ſit industria ſit conatus plantans et rigans. in clementuz vero quaſi viuificam ſuperinfuſamqz virtutem donet xps a quo petatur humiliter et fiducia/liter expectetur. **N**emo de negligentia et inerti corde ſibi blandiatur ſi nolit ad contemplationis culmen anhelare. **C**onfundit prior vna ratio vna conſideratio dicens. ad perfectionem temet ipm extendere. **N**emo p̄terea deſerat ceptū iter hoc perfectionis ſi ſenſerit vt ſentiat laqueos innumēabiles temptationū abſconditos in via qua ambulat ſepe repulſus non confundatur crebro deludans nec iudicio ſuo proficiens non conturbetur. **S**atagat enitatur innitentes forti baculo p̄tectionis altiffimi nō arundineo la

theologia

boris ſui. **Q**ui capit capiat quoniā labor queritur imo requiritur ad illā quaz tñ dare carnem nequit cōtemplationis gratiam. **S**ed ita vīdemus in homine formatione patres generant. matres alunt in vteris. **A**lioquin quando naſci pueruz contingeret? nihilominus quid virtutis habēt hec omnia niſi deſuper anima datur. ſolo creatis arbitrio viuificatur totum illud prius inſorme ac velut inutile. **H**omo ſc̄z fenestras remouet. leuat caput. oculos aperit. **A**lioquin qua ratione videret. **Q**uod ſi ſol abſcōderet radios fruſtra ad viſionem hec omnia fierent. **D**e ſole iuſtitie idem exiſtima. **P**oſtremo ſi nihil abſqz magno labore dedit deus mortalibus vt poeta loquitur. **S**i nemo coronabit niſi q̄ legitime certauit ſm apli vba. **S**i deniqz minores artes q̄ enumeracionē proſequi vacuum eſt cū tanta ſollicitudine vigilijs anxietate diſcunt homines vel ad fugam paupertatis vel ad augmentum diuitiarū. vel inanes laudes. titulos aut aliquod tale mortale caducum aut fluidum ſi propter hoc fuit induc⁹ poeta dicere. labor improbus omnia vincit et duris veniens in reb⁹ egeſtas. **P**udeat. pigeat qz pro re pulcerrima maxima et diuina minus eſſe ſolicitos. minus longanimos et erectos. **D**ic fortis aſcenſor montis huius attingere paratus ad cōtemplationes alacer erumpe

exultās vt gigas ad currendū viā
firma gressum ne labaris retro. sed
et lapsus violentior erigere. abſce
molam terrene cogitationis a col
lo tuo. hoc te fabulosus Sifiphus
edoceat. **U**squequo placebit tibi rei
gio hec egestatis in valle lacrima/
ruz. in limo profundi. et luto fecis.
Illuc sursum aspira vbi diuine pac
gaudium spiritus in ethere puro.
Quouisq; rursus algido rigore toz/
pescit anima tua q̄diu non exarde
scet ignis deuotionis in ea insuffla
exuffla ne cessaueris legendo. medi
tando ⁊ orando donec scintilla de
uotionis vel tenuis euolitet. **T**ur
babit te ab initio fumus temptatio
num simul erumpens fuliginosus ⁊
teter. punget hic oculos rationis ⁊
faciem interiorez velut in rugas cō
trahet. **I**ta vt tecum nunc q̄z antea
molesti⁹ aliqd agi videat. et felices
dicas qui forte cōmunis vite con/
tenti sunt. **S**ed noli timere sumi in
perpetuum. persta sufflans donec
flamma vehementior dehinc puri/
oz emicet donec tādē serenissima
tranquilla q̄z lux velut in carbone
vivo superauerit omnem fumosita
tis inquiete caliginem. **C**aliter accē
di tali q̄z luce perfundi sibi cupie/
bat qui dicebat. **A**re renes meos
et cor meum. **O** si nitendo si agen/
do tale nihil inueneris dolens do/
leas saltem infelicitatem tuam. con
gelationem tuam dicens. ex senten/
tia illud propheticuz. Miser factus
sum et curuatus sum vsq; in finem
tota die contristatus ingrediebar.
Crede mihi non minus inde pdes
laborem tuum nō mercedem apud
illum qui laborem et dolorem con/
siderat. **A**tuēo si desiderium anime
tue tribuerit tibi deus pzeueniens
te in benedictionib⁹ dulcedinis. **B**
vnuz sūmopere curaueris vt deuo
tiōis ignem accensū multū conatū
tantoq; labore conseruent cineres
humilitatis contra flatum arrogā
tie ne quasi iaz aliquis tibi magn⁹
videaris. **C**ontra gelicidium insup
inertis negligentie ne quasi iam suf
ficienter attigisse quod quesisti. **J**ā
q̄z liceat hac illac q̄z verbis aut a/
ctiōis superuacuis effluere. vera si/
quidem est sententia metro cōpre/
hensa. **N**on minor ē virtus q̄z que/
rere parca tueri. **A**d quod spectat
illud vulgare. **E**yn guter sparer ist
glich eynē guten gewinner. **O** d̄ sic
legitime proferre possumus. **B**on⁹
conseruator par est bono adquisi/
tori. **S**ed ve ve stultis quozuz gra
tie effundent. **S**ic alio notatur pro
uerbio. **M**isero non obuenit bona
scutella quam non effundat.

Sequitur consideratio octaua

Consideratio octaua

est passionum et affectionum origines aduertere. Et hec ars traditur sub triplici modo cognoscendi respectu diuini iudicij prout miseretur modo incomprehensibili peccatoribus et proceditur in vires anime nre varias exemplificando sicut quod inclinant ad virtutum excellentiam vel viciozum enormitatem.

Habet hanc proprietatem theologia mystica quod in affectu reponitur omnibus alijs scientijs repositis in intellectu. Et quoniam omnis affectio. vel amor est. vel ab amore consurgit sicut philosophicaz deductionem. Nonne rationabiliter ipsa theologia mystica nominari debet ars amoris vel amandi scientia. At uero non est sic solus amor quin origo sit ceteroz affectionum vel passionum. ita ut ipsum etiam odium pariat. Illa insuper que hic confusa sunt omnia. spes. metus. meror. gaudiu inde quippe proueniunt si diligitur deus super omnia. consequens est ut odia quequid eius amori contrarium fuerit apprehensum. Rursus quia deus tanquam obiectum summe conueniens presentatur anime per cognitionem subsequit gaudium de presentia. Et si absit tristi-

tia spes vel metus oriuntur. Ceterum de numero passionum multum tradiderunt ut Aristoteles in rhetoricis. Hugo in tractatu de oratione. Guilielmus parisiensis in suo penitentiari. Et alij quidem nunc plures enuenerant nunc pauciores. Meminimus earum alio loco usque ad vicenarium extendisse. Hugo in suo oratione non uenari contentus est quauis eas innumerabiles esse non abigat. Et quoniam in paucioribus via magis concertabitur ad presens eas sub ternaria gloria possumus concludere ad tria appropriata in diuinis. potentiam. sapientiam. scilicet et bonitatem sicut quod satis aperte potest recipi id quod venerabilis Richardus ait dum contemplationis gratiam tripliciter oriri commemorat sicut tres exclamaciones de ascensu anime in Canticis ex abundantia deuote compunctionis quasi virgula fumii. ex magnitudine admirationis quasi auroza consurgens. ex plenitudine exultationis quasi innixa super dilectum suum. Itaque si considero profundius diuinam potentiam et opulentiam respectu mee infirmitatis ac indigentie qua ratione non potero compungi non perhorrescere non timere meam miseriam indignitatem que uiuendo sub hoc terribilissimo iudice in consilijs super filios hominum in quem deliqui sub tali domino magno quem offendi.

sub tali patre maiestatis quem cō/
tempfi? Rursus si coram oculis eius
dem considerationis posuero q̄mi
rabilis facta est scientia sua valde.
q̄z confortata et non potero ad eam
protinus oritur admiratio stupor
et defectio. duz capere nequeo qua
liter hos ad gloriā. alios ad infe
licitatem p̄scit perpetuam. Quo
pacto negat gratis et bene. vsuris
multa que prestat ingratis. Dein
de pugnaturus contra euz qua cō
ditione sustinet plures saluandos
pene per totam vitaz in sceleribus
abominandis vt latronē in cruce.
dū alijs eternaliter perituris sicut
Iude variarum virtutum gratiam
elargit? q̄z preterea nemo possit cor
rigere eum quem ipse desperit. Et
q̄z cōclusit oia sub p̄ccō et filia. sup
quibus compulsus est apostolus
stupens exclamare **O** altitudo diui
tiarum sapientie et sapientie dei. x̄.
Postremo venit cogitatio men/
tis torrens suauitatis diuine et q̄z
bon⁹ deus israel his qui recto sūt
corde. Quid eni tot⁹ exultabū⁹ p
nunciat affectus meus **O** q̄z suauis
est domine spiritus tuus **E**t illud
q̄z magna mltitudo dulcedinis tue
domine quam abscondisti timent/
ibus te. habemus in his tres prin/
cipales affectus. Compunctionem
cum tremore. admirationem cum
stupore. exultationem cum iocundi
tate. fm potentiam dei. fm sapien/
tiam. fm bonitatem. et fm tres vi/
res anime. irascibilem. rationalem.
et concupiscibilem. Porro nihil in/
uenies per omnem scripture seriem
q̄ ex hac recognitione non possit
ad orationem dei placatricē accō/
mode fieri. Obijciatur tibi quippe
potentia dei contra imbecillitatem
tuam et aduersantium tyrannidez
dei sapientia contra tuam insipien
tiam et hostilem astutiam. dei beni
uolentia contra tuam et alienā ne/
quitiam. Omne vero quod in scri/
ptura legitur. imo omne quod cer/
nitur an non aliquod horum videt
resonare aut nostram miseriaz. aut
aduersantiū improbitatez. aut dei
maiestatem. in potentia. sapientia.
et bonitate? Atvero si cogitatōes
varie fuerint ac de terra. Si fons
amoris corruptus extiterit surgēt
continuo passiones similis genēis.
sed peruerse et reprobe vt ex supue
niente egestate vel ex repentino in/
teritu. ex astutia deceptrice admia
tio. ex feda voluptate iocunditas
falsa et expensis rebus peior glori
atio. His igitur omnes affectiones
gignere laudabiles fontez amoris
purarū cogitationū terra tua hau
riat scaturiginez. Hinc monet apo
stolus. Reformatos sensus habere
mūdatos scilicet a corrupti amoris
febre quatinus oculos in summe
pulcrum ac lucidum. Auditus in
summe armonicum ac sonorum.

Gustus in ſumme ſapidū. **O**lfact⁹ in ſumme odoriferum. **T**actus in ſumme ſuaue ac iocundum munda quadam deiformitate feratur. **P**oſſumus hanc noſtram conſiderationem in aliud transferre vt dicam⁹ paſſiones vel affectiones oriri nūc ab extrinſecorum amboꝝ immutatione. nunc ab intrinſeca fantaſia vel imaginatione. nūc a ratione negociante. nunc a mente vel ſpiritu deo ſuperilluſtrante. nunc a bonis angelis ſollicitantibus. nunc a malis aduerſus quos eſt nobis colluſtantia magis q̄ aduerſus carneꝝ ⁊ ſanguinem adeo q̄ puriſſime ſanctificate q̄ anime moleſtiſſimos aliquando ſtimulos blaſphemiarum ſordidiſſimarū q̄ ſpurciciarum pati coguntur. etiaꝝ in ſenectute ⁊ ſolitudine ſua quales neſciebant ipſi met dū in mūdana dūſatōe inter medias temptationes carneꝝ ⁊ mūdi. adoleſcentioꝝ verſabant. **P**otuerat demū non inepte conſideratio noſtra dilatari tradendo radices naturaliter generatiuas huius vel illius paſſionis conformiter ad doctrinam philoſophi in rhetorici. vbi de paſſionalibus ſermonibus cauſas reddit vt vñ verecūdia. vñ ghaſtio. vñ erubeſcētia. vñ deſperatio. vñ ſtupor. vñ admiratio. vñ deſira. vñ inuidia. vñ adulaſtiōis et detraſtiōis appetitus. vñ de reuerentialis tremor. vñ de abomina

tio. et vniuerſaliter vñ de genēales quattuor paſſiones. **E**ſpes. metus. meror gaudiꝝ. **N**otauit **A**cemia nus perſcrutatoꝝ cogitationū **A**uſtin⁹ in ſuis ſermonibus q̄ vitiū nullū cōmitti nifi qz volum⁹ (licet falſe) diuinā excellētiā imitari. **I**ta proꝝus eſt quia initium omnis peccati ſuperbia. **Q**uid autem peccatum niſi inordinata et intemperās affectio. **E**ſt igitur ſuperbia radix cuiuſlibet improbe affectionis. **S**ic ex aduerſo parturit omnem affectiōnem pia humilitas. **Q**uocirca breuiſſima hic tradiſ ſed efficaciffima regula diſtinguendi inter affectiōnem bonam et malam. **E**t hoc duplici radice quarum ſemper altera in fontibus cogitationum ſi diligēter attrectaueris ſapit. **I**nuidet aliquis. quare? quia ſolus cupit impunitus excellere. **I**raſcitur aliquis. quare? quia vult imperturbat⁹ nec punitus excellere. **D**uarus eſt. quare? quia vult abſq̄ indigentia ⁊ cū impunitate precellere. **A**cidioſus ē quare? quia vult ſine fatigatione laboris impunitus excellere. **P**uſillanimis eſt. **A**rrogans eſt. **I**nobediens eſt. gratis male agit ⁊ nocet quare? quia vult in iudicio proꝝio ac voluntatis arbitrio manēs impune excellere. **T**olle hunc appetitum impunitate excellentie cupidū conſeſtim rami rami omnes fructus et folia vicioꝝ aruerunt.

practice

Et pro inuidia charitas. et pro ira
mititas. pro auaritia frugalitas.
pro acedia strenuitas. et ita de re/
liquis germinabuntur. In his ho/
mo xpus lucifer in alijs semper imi/
tatur

Consideratio. ix. docet

tempus et locum idoneum in profi/
cientibus esse inquirendum ppter
varias hominum dispositiones eli/
giturq; et ostendit eo qd ibidem cu
gratia abundantior influit a domi/
no tum quia in tribulationibus co/
sequitur solatium et consolatio spi/
ritualis

Locus alius publi

Locus alius secretus. Alter in/
quiete. alter in strepitu. Quidam ob/
scurus et artus. alius lucidus et am/
plus et sub diuo patens. Similiter
in tempore temperat deus rerum
vices. Est vespertinum. Est seroti/
num. Est nocturnum. Est gallicani/
tus. Est crepusculum matutinum. Est
prima. tertia. sexta. nona. Amplius
vero sunt in locis modi varij com/
ponendi corpus vel aptandi ad
contemplationem. Hic stat. ille ge/
nuflectit. ille toto corpore proster/
nitur. Hic pñus. hic supinus iacet.

conscripca cccclxxij

hic faciez media inter genua locat
Alter eam manu operit. sedet alter
innixus cubito vno vel duobus. sub/
leuat vnus oculos quantum valet
sursum. alius deorsum figit. alii hac
illac circumducit. Sistet alius gres/
sum. alter ambulat. Proinde dicit
apostolus. quilibz abundat in suo
sensu. Suus vnicuiq; mos est ait co/
micus. Regulam hac super his om/
nibus traditam inueni vt sequatur
vnusquisq; quod bonum in oculis
suis visum fuerit ad facilitatem co/
templationis assequende. His exce/
ptis quos regularis cois q; ligat
disciplina ad obseruantiam certi tem/
poris loci et corporalis compositi/
onis. Alioquin ve illi per que p sua
singularitate scandalum venit. Na
q; vinea dominicaz quis depastus
e? Talis utiq; singularis fera. Sunt
quos adiuuat locus abditus sub/
obscurus. artus. bassus. et quodaz
alti silentij horrore tremendus. ha/
bitat hi velut in sepulcris et cauer/
nis terre q; speluncis. Sunt quibus
aptior est locus patens prelucidus.
amplus altus. vndiq; celo vel ethe/
re circumfusus. Habitauerunt ta/
les in desertis et montibus vbi si schie/
ronimo creditur nescio quid sereni/
us emicat qz in fumosis vrribus
Inuenies aliqs qs offedit omnis
sonitus. alios vero quib' nihil ob/
stat sed proficit locus strepidulus
vel ex murmure labentis aque vel
surris volitantiu folioru vel so/

De mystica

nozorum cantibus auium vel stridulo ventozum sibilo vel fluminum vel marium allisione confusa. vel maxime demum ex resonantia suaue sonantis ecclesie in vocibus modulantis. in campanis et organis. et choro. Et quod alijs ad lasciuiaz. his ad modestie cedit grauitate. Quinetiam videtur in nonnullis hanc paucis imitandis quibus ois ille nuptialis apparatus in chorois et citharis. in gesticulatozibus. in venustate feminarum cum vestitu deaurato circumamictarum varietate vertitur in theozicos sincerissimos quibus mentis excessus. Unde libidines suas ineptissimas nec minus fedissimas improbi consecantur. Sic diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Sic in omni re vtilitatem suam. Sic mel suum sicut apes inueniunt. Exaltati qui per a terra omnia trahunt ad se ipsos. Quid subinde diffiniendum erit de temporum varietate quando nunc tempus est flendi nunc ridendi. nunc amplexandi. nunc fieri longe ab amplexibus. et ita de reliquis. Quin preterea gloriabundus in domino psalmista ait. Septies in die laudem dixi tibi super iudicia iusticie tue. Et alibi. Media nocte surgebam ad confitendum tibi. Et rursus ait in matutino interfecisse omnes peccatores terre. hoc est omnes temptationes ad peccatum inducentes subiecisse. quod non nisi vigilans

theologia

et orans fecisse credendus est. Rursus ad dominum. Exitus inquit matutini et vespere delectabis. Et quis est qui tempus audeat preuenire deo et non illud beneplaciti sui beneplacenter nec minus vigilanter preestoleatur. Visitas enim diluculo dicit afflictus Job. et subito probas illum. Nihilominus quantum humanam respicit industriam arbitramur horam conuenientiozem illam esse ad hoc ipsum postquam cibis digestus est et cure mundi sepositus dum insuper obseruator adest nemo qui gemitum lugubrem qui suspiria ex imo pectore cruta qui rugit amarus qui plangozes interruptos. qui prostrationes humiles. qui madentes oculos. qui faciem nunc rubore nunc pallore suffusam. qui palmas utrasque tensas cum oculis ad celum. qui pectoris crebras tonsiones. qui fixa terre vel altaribus oscula. qui supplices alios gestus et signacula membris impressa notare potuerit. Ad extremum vero corporalis illa situatio seu collocatio efficacior estimatur que quieti mentis aptior est. Itaque sedendo et quiescendo fit anima prudens. Nec valet animus in sua pace satis stabiliri nisi corpus in eodem situ fixum manere didicerit. Ad damus quod eligibilior est ceteris paribus locus sacer et virtuosissima christi presentia consecratioque solennis et tota fidelium et gesta sanctorum

prattice

depicta vel inscripta et sepulcra de
fundtorum reddunt aptiorē. **S**icut sacris
temporibus atque celebrat⁹ quōs du/
bitauerit copiosiora solē infundit grē
diuine fluentia super magnū hospi/
tale uiuentiū et carcerem purgan/
torum mortuorum. **T**unc enim in die
bona uenim⁹ ad deū. tunc fiducia/
lius ad aliquem sanctorum dicimus
prospera diem triumphalem. **T**ūc
copiosiores carismatum reliquie ue/
lut a mensa splendorissima beatorum
conuiuaz decidunt largiende pau/
peribus et mendicis petentib⁹. que
rentib⁹ et pulsantibus. **N**unquā autē
etiā p̄ coniunctione et nuptiis **H**e/
ster hoc est humanitatis nostre cū
diuinitate hodie per totum mun/
dum melliflui facti sunt celi. doceant
nos corporales mendici debiles et
infirmi sic tempus obseruare. doce
ant in carcere et tenebris clausi. sic
a mensa iudicis aliquā suauiora cibo/
rum fragmenta promereri. **E**st insu/
per quod de temporum uarietate di/
ci possit. **N**am tempus est flendi et
tempus ridendi. tempus scilicet aduer/
sitaris quod per noctem. et temp⁹
prosperitatis quod per diem scri/
ptura sepe significat. **S**ileam⁹ inte/
rim de perfectis qui utroque tempo/
re sciunt uti per arma iustitie a de/
xtris et a sinistris uelut abidextris di/
rentes cum apostolo. **S**cio abunda
re et scio penurias pati gaudere cū
gaudentibus et flere cum flentibus
Quāuis etiam inter lachrimas cō/
tingat eis illud uirgilianum. **M**ens

cōscripta cccxxiii

Immota manet lachryme uoluntur
inanes. **M**ens quippe talium manet
fixa in uno eternitatis centro uelut
axis circa quaz decurrit uolubilis
rota temporalitatis. aut sicut acus
affecta per magnetem ad polos se
dirigit. **A**tuero de incipientibus et
proficientibus uideatur experientia
cum scripturarum auctoritate do/
ctrix esse quod plus eis prodest temp⁹
aduersitatis. siquidem ipsa modera
ta sit et talis qui iudicium rationis
integrū custodiat et in qua dei mu/
nere patientia prouentum operet⁹.
Aduersitas quippe talis potentio
ri quadam manu monet eos eripe
re se ab hoc limo profundi ut a ter
ra se subleuent. dum illic tribulatio
nem et dolorem inueniunt. **A**gunt
studiosius quod propheta subiunxit.
Et nomen domini inuocaui. **S**enti
unt quippe quoniam ipse est domin⁹ his
qui tribulato sunt corde. et quia ad/
iutor est in oportunitatib⁹ in tribu/
latione. **I**llud insuper. **I**nuoca me
in die tribulationis. et uiam te et ho/
norificabis me. **S**ic enim columba
rationalis non habens ubi pes de/
siderij quiescat. reuertitur ad arcam
contemplationis sic eadem arca
crescentibus aquis tribulationum
subleuatur amplius. **S**ic ascendunt
tribulati in superiora domus sue
spiritualis ut **A**nna et petrus cum
ceteris duz uel opprobriū aliquod
uel parentum mortez uel patrie af/
flictionē uel rerū inopiam accipiunt
Hec est antiparistasis quodaz spūa/

De mystica

lis que contrariū fortificat. hec est
cos ferrū exacuens. hec absinthiū
pueros ablaētans auellens q̄ ab
vberibus. hec malleus dilatans et
extendens. **I**n tribulatione inquit
ps. dilatasti mihi. hec lima poliēs.
mundans. eruginans. clarificans.
hec fornax que aurū purgat. abzu
tilet. hec virga que percussos eri
pit ab inferno vt dicat tribulat⁹ ex
sententia. **D**ñe si sic viuatur et in ta
libus vita spūs mei. corripies me ⁊
viuificabis me. ecce in pace amari
tudo mea amarissima. **E**t illud. **I**n
grediat̄ putredo in ossibus meis
et subter me scateat vt requiescā in
die tribulationis et ascendā ad po
pulum accinduz nostꝝ p̄ otemplationem
sez sūmoz ciuū

Consideratio ⁊ docet

de somni et cibi moderatione. vari
is vtens exemplis. precipue tamen
transmittit ad beatū Hieron. quē
lege. ad rusticū Paulinū furia Eu
stochiū de seruanda virginitate ad
athletam

Adinaduertendū est hīc in
primis p̄ intelligentia tam
dictoz dicendoꝝ q̄ q̄ alie
sūt institutoꝝ obseruationes in in
cipientib⁹ otemplationē. alie in p̄
ficientib⁹. alie in p̄fectis qui p̄ con
suetudinē iaz exercitatos habēt sen
sus qui cū apostolo sciūt abūdare
sciunt penuriā pati. et in omni loco
leuare puras manus. **S**ecus apud

theologia

incipientes quibus vt fragiliorib⁹
appodiacula querenda sunt donec
solidior structura surrexerit. **P**ro ta
libus fuit sermo de locoꝝ vel tem
poꝝ obseruatione sicut hīc de mo
deratione cibi et somni. **E**t quidem
attento q̄ in hoc studio otempla
tionis inchoande vehemens et q̄si
iugis labor an̄ mi requirit̄ ac per
inde vitales animalesq; spirit⁹ cō
sumunt plurimi. repatione p̄ cibuz
et somnū vel saltē crebrioz vti ne
cesse est. **S**ed grauat animū inq̄es
Ligat et inuiscat abūdans refectio
Nam gustata carne desipit spirit⁹.
Abundantez dicis. nos loquimur
temperatā. quāuis abūdans gra
uāsq; pro mozula sumptionis ha
beri posset tpata si ad otinuatōis
tenozē inspercēs s̄ fuerūt qui p̄ grā
otemplationis vel p̄phetie prome
renda conati sunt imitari vel **I**he
lyam vel Johannē baptistam vel
Danielem. vel aliquē de p̄fīb⁹ egypti
in abstinentia et austeritate qui
nō p̄phici sed fāstici facti **D**ocu
erūt suo exemplo q̄ nō cuiuslibet ē
volare cū p̄fectis. quib⁹ grē q̄dam
pl⁹a posteris admirāde q̄ assequē
de ocesse sūt **D**e si ad debilitationē
corpis p̄ ieiunia et somnia crebri
ra gemitu latina supaduat⁹ labor
animi. **S**pūs vt dixim⁹ vitales et
aiales exhauriunt. **Q**uid nisi disso
lutio breuis aut grauis egritudo
vel fantasie et cerebri otribat⁹ le
sio subsequat̄. **N**utriaē corpus ad
auxiliū nō obruat̄ vel crassitudine

practice

vel macie. venter quoq; esuriens et sepe comedens si Hieronymo creditur preferet biuianis ieiunijs. Si que ergo professio regularis iam ligata tenet sub auctoritate preceptoris indiscreti qui nec somno nec cibo sinit indulgere Ille incipiens per se mensum consilium trahit a vehementi meditatione et oratione simul cum lacrimis ne pereat per insipientem verum factus insipiens. utpote Iesus in iudicio rationis. Tali satis fuerit si conuentum sequi possit si asinum corporis que tueri habet non penitus attriuerit. Nec melius. quod de somno et cibis illud vni parum est quod superabundaret in altero. Nequit idcirco doctrinalis traditio determinare quantitate illam per experientiam propria et longa vel discretio humilis credens sapientiorum consilio vel vinctio spiritualis edocebit. Plus itaque lederet ut dicunt medici et theologi indiscretum ieiunium quam edulium intemperans. illud quod de sanabile. alium sepe sine remedio quamque natura paucis contenta est. nisi blandiam gula sibi. Accipe quoddam in plantis exemplum similitudinis Sunt quas irrigatio et frequens et multa iuuat Emarcescerent hinc alie. Sunt quibus ad augmentum et fructum potest plantari secus decursus aquarum aut etiam in limo profundis plaustris. petunt alie montes altos lapidosos et aridos. ut perpetuus eis viros decori sit. Sunt quibus ab initio plantationis trimodo miranda est creberrima sed paulatim

colscripta ecclesio

ua et tenuis irrigatio ut adolescant quibus postmodum rara sufficit. In alijs per omne tempus exigitur continua. Denique sicut virtus superior plus habet virtuositatis ex natura sua vel ex assuetudine bona. vel ex altera fortificatione desuper veniente. tanto potest ipsa facilius regere vires inferiores et instrumentales. licet renitentur quodam suo pondere vel corruptione contraria Sicut hec est sapientis vox. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. Et magis si crapula. si ebrietas. si cure huius seculi coniunguntur. Quomodo sit ut spiritus hominis virtuosi qui fortitudinem contraxerit ex dei munere et longa exercitatione non ita distrahit si corpus proprium fuerit aggrauatum vel cibis vel curis huius seculi que admodum alterius spiritus minus exercitatus cuius omnis ratio funditus euertitur. aut nimium turbaretur. Sicut imperitus nauta se confundit si fluctibus procellis senserit nauim nunc ad celum ascendere nunc descendere ad abyssos ubi peritus exercitatus rector maneret intrepidus animoque constanti artem navigationis exerceret. Propterea bene iubet apostolus. Qui non manducat/manducantem non spernat Et ita de reliquis que sicut male ita et bene per varietate circumstantiarum fieri contingit intelligere

De mystica theologia

Consideratio xi. Docet

pijs meditationibus affectuū generatius silenter insistere. **H**ec q̄ oī dicit pbabili ratione plus valere q̄ instantiā lectionis vel colloquij:

Insup dat modū meditando cōparatiuū precipue ex perturbationib⁹ surgentē et plura alia bona ad hoc opus necessaria manifestat sua industria.

Ralluntur qui volūt semper vel legere vel orare vocaliter vel deuotiōis verba a loquentib⁹ accipere si putant exinde orationis gratiā familiarē sibi committere. **A**ccessuro psunt hec sed non sufficiunt. **E**sto nanq̄ compungantur interim tales ad lectionem vel sermonem. abstuleris libz aut verbum. abibit ilico comes cōpunctio. non aliter q̄ cuz libro aut verbo reuersura. **Q**uāobrem oportet cum silentio prestolari salutare dei vt consuescat homo orare spū. orare et mente dum etiā vocis strepit⁹ aut libri decrit intuitus. sit ip̄a meditatio silens liber tuus. sit predicatio. alioq̄n videat ne semp discens nunq̄ ad sapientiā pueniat. **O**pponent scio nōnulli querulātes se nec scire nec posse spiritū suū ad se colligere cum silentio et meditatione. **E**uolat inq̄ūt otinuo nūc huc nunc illuc se diuidens. **E**ffluit velociter nisi infra limites lectionis aut sermocinationis artatus teneatur. **H**oc plane est qd̄ dicim⁹ p̄pterea

practice cōscripta

secum esse secū cū silentio otinē spiritū. hoc opus hic labor ē. ad hoc eniti totis affectuū neruis suadem⁹. **S**ede solitarius leuans te si potes sup te. qd̄ si diu multum q̄ conat⁹ hec facē nequeri. noli p̄pterea cito vl ad lectionis vel ad colloquionis solatiū effugere illo dūtaxat recto. **A**tuero tedet te silentij ⁊ factus es tibi grauis. et p̄pter hoc inutiliter quiescere te iudicas. **H**expēda. vincerat hoc tediū mora p̄tinax ne osuetudo p̄tin⁹ obrumpendi silentium pabulum det fastidio nō leuamen. **C**essabit forsan ad tpus **H**redibit acrius crede mihi tanq̄ canis osse pingui foras pulsus. **E**t vñ prochoolor tanta raritas orationis etiā apud l̄atos ecclesiasticos ac religiosos imo theologicos nisi q̄ vix sustinet aliq̄s secū solus esse se cū diu meditari. **I**taq̄ p̄us q̄ vix incepit anim⁹ in meditatioe sua. replet⁹ aut lectione vel colloquij ⁊ alij qd̄ h̄mōi exercitiū quod sufficit ad nō peccādū vt qd̄amō lassitudinē fficiat ne anim⁹ fatigēt frustra. nequaq̄ vt putas fatigatur animus quia tandem deus tuī miserebitur si perseueraueris. si oraueris: si queris et pulsas vt dictum est silentio. **T**raseam⁹ nūc ad meditationes pijs videam⁹ quales sint ad effect⁹ gignēdos efficaciores. **E**t hoc qui dē posse me vniuersaliē diffinire p̄sus nego. **N**az quot capita tot sentētie dic̄ comic⁹ non minus tot meditationes nec voto viuunt vno.

Nihilomin⁹ ex tanto aceruo collu-
gamus aliquas que ad effectuz ti-
moris parturiēdi iuuāt. Itaqz vē
diuineqz dictū est **I**nitiū sapie hoc
est sapide scie timor dñi. Et quia ti-
mor statiz in despationē rueret vt
spem sociemus nēc est **Sic Bern.**
sup cātica **Sic Richarduz de. xij.**
p̄riarchis **Sic Hugonē de dute**
ozandi sic ceteros pene omnes vi-
dem⁹ inchoasse. **Nimirū bñplaci-**
tū est deo sup timētes eū et in eos
qui sperāt sup mia eius cantātes
ei miāz et iudiciū **O**bsciēt at mor
aliq̄s dictū esse supius q̄ amor ē
iniciū rador q̄ affectiōis cuiuslibz
alteri⁹. si nō p̄cesserit igit̄ amor ti-
mor et spes quō subintrabūt? **Sz**
alius est amor inhiās imp̄fectus
q̄ de deo qualem sufficit fides de
ex̄tia dei gignere **E**t hic añcedit
ceteros affect⁹ imo fidē quā p̄tea
in certudine sua figit de quo āore
disputauerūt aliqui q̄ sine p̄cedē-
ti vel ocomitante cognitione ferr̄
pōt in bonū tanq̄ in obiectuz p̄i-
mariū ob̄sciēs se aie. sicut in ordi-
ne hierarchico prior est seraphin
q̄ cherubin. hoc in libro illius ini-
tiū est vie syon lugent otinet. **A**li⁹
inuenit̄ amor seruēs extaticus ac
p̄fectus qui pōt coniungere amantiē
cū amato **C**ul⁹ adeptio nō nisi p̄
cedentibus multis affectiōibus
alijs venit dum p̄us aīa purifica-
tos et sanos habet intimos sens⁹
suos. **H**āc purificationē a febrili
languore p̄c̄i inficiētis q̄o magl.

opatur q̄z ip̄e timor dñi qui expel-
lit p̄c̄m qui cōfigit carnales affe-
ctiōes qui nihil negligit qui bea-
tos lugētes solatos reddidit. a q̄
cōcipit sp̄s salutis quasq̄ alias
efficacias scriptura sibi tradit **E**t
hic solz timor mgraliter diuidi in
timorē int̄ialē mercenariū et filia-
lem. inicialis penā habz incurrere
Mercenarius p̄dere p̄miū. filialis
sepationē tm̄ a dilecto refugit. vis
audire meditationē in timore **M**e-
ditabor inquit ille rex vt colūba
Meditationē colūbe q̄lez estimas
nisi planctū vel gemitū quem ipse
timor inducit? hinc forte rex alius
quis dabit mihi inq̄t penas sicut
colūbe et volabo et requiescā pe-
dibus timor addit alas. inq̄t ali⁹
fabricem⁹ igit̄ sub typo columbe
meditatiōes ad timorē ⁊ spem co-
mites idoneas. et dicam⁹ colūbā
hanc mysticā alam esse **I**ta enim
ip̄am noiare dignat̄ deus in cāti-
cis. hec b̄nis alis dextra spei et si-
nistra timoris volat sursum. et cau-
da discretiōis dirigit. pennas de-
argētatas argento sacri eloquiū
fert ala q̄libz ad sui ostitutionem
numero decem vt possit meditari
has ad timorē. illas ad spem ha-
bilitās **I**ntegrat̄ penna quelibet
ex tot p̄nulis circūpositis q̄t sub
vnaquaqz sumi p̄nt p̄ticulaēs me-
ditationes **I**traqz demū ala ve-
lut equo libramine sustentat hanc
columbā. vt nec ala timor. nimis
dep̄mat per despationez. nec ala
E c i

De

spei sursum se plus attollat per p̄sumptionē. **P**onant̄ hic ergo mō penne pro ala sinistra timoris cuz p̄nulis aliq̄b̄ p̄m oēm positid̄is d̄ram **P**rima penna ē diuina seueritas. huius tot p̄nule quot d̄ine seueritatis exempla vt casus āgelozū **A**dē et hominū in diluuiō in teritus zodomoz̄ 7 gomoz̄ozū calamitas. deinde crux christi **J**udiciū seculi vbi pauci electi **S**econdā damnatiōis p̄petuitas. p̄nule tot quot sp̄s varie tormen torū **I**gnis scilic̄z inextinguibilis vermes fetozes horrozes clamores v̄lulatus et fletus. dentiū stridozes et frigoza. tortoz̄ multitudo. pessima societas om̄ia incomprehensibilia et indefessa. **S**up om̄ia timenda ablatio om̄is spei et carentia diuine visionis penalissima **T**ertia p̄ccoz̄ enormitas. p̄nule tot quot p̄c̄a cōmissa cū circūstantijs aggrauātib̄ ea **Q**uarta p̄pria fragilitas. p̄nule tot q̄t pericula sunt casuū futurozū vsq̄ ad mortē **Q**uinta seducēs p̄speritas. p̄nule tot quot occasiōes p̄ccoz̄ in p̄speris per supbiā atq̄ luxuriā **S**exta frangēs aduersitas. p̄nule tot quot occasiōes impatiēt̄ie turbationis et vindictē **S**eptima familiaris hostilitas p̄nule tot quot ex carne surgūt illecebrosa tentamenta **O**ctaua demonis p̄uersitas p̄nule tot q̄t demonioz̄ fraudes et laquei **N**ona ad viuos iniquitas p̄nule

mystica

tot quot ingratiūdines et scāda la cōtra p̄rimos et maxie domesticos et benefactōes et subditos. oriuntur **D**ecima ad mortuos crudelitas. p̄nule tot quot p̄ negligentia suffragioz̄ manēt in tormentis vel a gloria retardant̄ **S**ubditur ala spei dextra p̄portō nabiliter ad timoris pennas 7 p̄nulas **P**rima p̄na diuina mia tot p̄nule q̄t d̄ine mie monimēta vt gloria angeloz̄ saluatio adēnoe loth dauid petri pauli latronis magdalene chanance filij. p̄digij. adultere **S**aluās xp̄s. electoz̄ insup custodia. per angelos sc̄os. **S**ecda incōprehensibilis gloria tot pennule. quot dotes anime et corp̄is **T**ertia penitētie gratia tot p̄nule quot p̄nie actus proce dētes pro p̄ccis **Q**uarta sustentatio dei cōtinua. tot pennule q̄t auxilia dei per virtutes dona per beatitudines per eucharistie sacramentū ad hoc efficacissimuz p̄ penitentiā et similia **Q**uinta ofortans letitia tot p̄nule quot ex p̄speritate humiliter suscepta sumūtur occasiōes beneficiēdi **S**eptia crudiens tristitia. tot pennule quot beneficia prestat aduersitas fortiter tollerata **S**eptima voluntas libera tot p̄nule q̄t mōis p̄t ip̄a volūtas carnem subicere **O**ctaua angeloz̄ sanctor̄q̄z beniuolentia. tot p̄nule quot mōis iuuāt nos sancti sancte q̄z omnes **N**ona viuoꝝ auxilia tot penmi

le quot modis iuuamus viuos et iuuamur ab eis. **D**ecima mortuorum suffragia tot pennule. quot modis iuuamus mortuos et iuuamur ab eis. **E**xemplar hoc insecuti studiosi potuerunt abundanter exerceri quotidie in meditationibus secundum deductionem plerique habitam parsum per totum scripturam sancte corporis. Potuerunt insuper proportionabiles alas fabricare. pro alijs affectibus ut pro charitate dei et proximi ponendo meditationes ad hoc ipsum inducentes. pro odio peccati numerando causas per respectum ad deum et proximum cur odio debeamus habere peccatum super quibus omnibus abundat summa illa de virtutibus et vicijs que est vtiliter prorsus disposita. **E**t sane meditationes pro timore satis inducunt ad odium peccati. sic alie ad dei proximi que iuuant charitatem. **A**ssume tibi penas istas diluculo hoc est vigilanter mori ut senseris amorem diuine illustrationis velut in auroza radiare super terram anime tue. habita tunc in extremis maris tanquam in litore quodam stabili fluctuantium cogitationum et estuantium desideriorum. etenim illuc deducet te mirabiliter non industria tua sed manus domini tenebit te dextera sua. **E**t dices forsitan tenebre concubant me quo ad caliginosam aliquam inferiorum omnium obliuionem et nox ista in infimis illuminatione mea in delicijs intelligentie superuenientis. **C**aueto proinde ne penas istas vel infidelitas euellat vel de

speratio frangat vel inertia conglutinet: vel auaricia circūliget vel vrat luxuria vel gula pregrauet.

Cōsideratio. xij. docet

ipsum auertere a fatasmatis quod varijs modis posse fieri ostendit methaphisice. insuper remittit ad maiores quos exempli gratia introducit in littera.

Oportet nos hic eorum meminisse que de quidditate mystice theologie tractauimus. **P**ossumus itaque mysticam theologiam esse amorem extracticum qui consistit ad intelligentiam puram ipsius spiritus que intelligentia caret utique nubibus fatasmatum. propterea necesse est eorum qui vult mystice theologie se tradere conari ad hanc intelligentiam puram. **A**lioquin amorem inde sequentem qua ratione compararet. **R**ursus si apud exercitatos methaphisicos habitus hic primo esset proficere meditari quo modo totus iste mundus sensibilis ad animam rationalem per sensus corporis ingrediatur et circulo quodam intelligibili ac pulcherrimo ipse mundus deriuatur a deo reducat in eum. **I**n res ab ipso egredientes quanto imperfectiores distantesque profliunt tanto amplius materiales et quodam crassitudine corpulentiores inveniuntur. perspicuum est in elementis et mixtis. **V**idemus etiam in lumine solari quod continue plus grossefit ut sic loquimur dum densiori medio sese miscet. dumque coloribus quodammodo semet incorporat. **F**it autem in recursum ad deum con-

De

uersa cōditio abeūt quippe magl.
ac magis q̄q̄ in spūalitatē. exē/
pli gr̄a. lumē cū colorū spēs⁹ ferē
ad oculos. illic spēs ipse aggregā
tur ⁊ deferūtur ad sensū cōem. ille
q̄ eas dijudicās purius ac spūa/
lius. eas oē ad virtutē imaginatiuā
deducit. Ceterū cū ratō negociaē
circa fāta smata elicit spēs intelli/
gibiles quib⁹ iā cōcipit rem sine il
lo q̄d p̄t. ut fantasmate. postremo
potentiā intellectuā supior. quaz
sp̄m vel mentē noiamus post cog
nitionē rōnis deducit. rem eandē
ad lumen pure simplicis q̄z intelli
gentie p̄m quod ordinē habet im
mediatū ad angelicā cognitionē
Amplius vero si diuinū dionysiu
edoctum a conscio secretoruz cele
stiu paulo placet inspicere vbi de
mystica theologia differuit cū ex
positoribus suis inueniemus eum
tradere modū auerteudi se a fan
tasmatibus corporeis et abnega
tis omnibus que vel sentiri vel ima
ginari v̄l intelligi possunt ferat se
spiritus per amorē in diuinā cali
ginem vbi ineffabiliter ac supmen
taliter cognoscitur deus. dat exē/
plum de statuifico sculptore qui
ex ligno vel lapide partes abra/
dens format agalma pulcerrimū
hoc est simulacrū et hoc quidem
per ablationē solam conformiter
species remouens omnia per ab
negationē qualia potest hic cog
noscere que vtiq̄ suaz gerūt secū
imperfectionē vel potētalitatis
vel dependētie vel p̄uationis vel

mystica

mutabilitatis Inuenit tādēz his
omnibus ablatis agalma dei hoc
est noticiam tanq̄ rei actualissime
sine potētalitate. sup̄me sine depē
dentia. pure sine p̄uatiōe. n̄carie
sine mutabilitate. **A**tuero si noti
cia illa sit solū expimētalis in affe
ctu sup̄remo vnito deo per amorē
vel si possit dici intellectualis non
q̄oēz intuitiua sed abstractiua seu
vespertina cognitione nec solum cō
notatiua cognitione sed absoluta
dignissimū esset cōsideratione ⁊ in
quisitione. nā habet pars quelibz
suos defēsores eleuatissimos. **S**ūt
nēpe qui exponentes dionysiu pri
mū tenēt. **S**ūt alij dicētes haberi
posse vltra p̄dictam expimentalē
vel expimentatiuā noticiā intelle/
ctiuū c̄ceptū p̄p̄iū et absolutum
q̄uis nō intuitiuū diuini esse. **S**i
abesse remoueat ⁊ abstrahat ois
imperfectio. **I**oē de vita idē de bo
nitate idēz de sapia idē de poten
tia ⁊ cōsimilibus p̄fectionalibus p̄
dicatis v̄n sicut facta abstractōne
a c̄ceptu vago huius hominis visi
de situ motu et figura et ceteris
accēntaliū cōditionū inuolucris re/
sultat agalma id est hois imago
p̄m grecū hoc est c̄ceptus specifi/
cus et absolutus hois. **S**ic de eē
iudicāt dū fit abstractio hui⁹ q̄d
est esse a potētalitate p̄uatiōe de
pendētia et alia quīs imperfectiōe
resultat tūc c̄ceptus dei p̄p̄ius ⁊
absolutus. **A**ddūt argumētū q̄a
de⁹ hoc esse sibi nomē p̄p̄iū r̄ndit
moysi dicēs. dices inq̄t qui est mi/

theologia practice cō

fit me ad vos. **A**ffirmat isti fide de
ceptu bonitatis sicut in lege no/
ua rñdit xp̄s. solus deus bonus
est. flecti vident in hāc sn̄iaz. augl.
pluries notatim in suo octauo de
trinitate vbi in bonū absolutū do
cet ferri. et sequax ei⁹ bonauētura
in suo itinerario sexto **S**z ecce ne/
scio quo pacto duz practicā dare
p̄fessus sū mysticā theologiā. re/
labor rursus ad speculatiuā. s̄ nō
supuacue **E**st quippe tibi n̄arium
o aia que in deū ferre q̄ris te per
anagogicos excessus vt auertere
discas te. p̄ innatā vim abstracti/
ua a f̄atasmatis sicut abstractiua
d̄us inferior in brutis ex sp̄ibus
sensatis elicit insensatas **S**ciūz̄is
q̄z imp̄fectiones secernē a p̄fectō
nibus vt tandē pure aliq̄o p̄fectū
tibi resplendeat in essentia et boni/
tate. loq̄mur tñ pro min⁹ eruditis
in methaph̄ica seu theologia et di
camus si possum⁹ quo pacto quo
ve obseruatōnis studio poterit se
sp̄s a fantasmatis⁹ auertere d̄i
anagogicos aut sup̄m̄etales q̄rit
excessus **E**t fortassis hoc poterit
fieri si in om̄i cognitione et medita
tōne sua de deo nequaq̄z sistat hō
in cognitione sed aspiret per vim
affectiuā quasi cordis ore inhiāte
in suā potentia et in suā sapiam in
suā bonitatē saporandā et gustan
dam tanq̄ ei⁹ qui totus est tr̄sibi/
lis inosilis sup̄ filios hoim p̄ ma
lestatē potentie d̄natiue iudicātis
q̄q̄ totus magn⁹ et mirabilis in

scripta CCCxxvii

sapiētia cuius nō est numer⁹. tot⁹
deniq̄ suavis. totus desiderabilis
totus amabilis valde in bonitate
et torrente voluptatis sue. occur/
ret tibi sic nitenti sic intento plima
turba fantasmatis. credo equidez
irruent importune fantasmata et
irrupēt. in vtrosq̄ oculos tuos
interiores. **T**u v̄o fortiter abijce
seorsum ea q̄ntū poterit manu dei
uotid̄is et velut excusso capite sp̄i
liber euadere labora. **A**c tu quasi
dissimlatis eis sp̄etis ve perge q̄
pergis et per mediū agmen illud
improbū alacer erumpe. sitis te
spiritalis extimulet vt quē admo
duz desiderat ceruus **I**ndiq̄ ca
num moribus patens et superca
lescens ad gelidos tutos q̄z fon
tes aquarū. sic tu labora contra
impediētia fantasmata vt possis
et tu dicere roze sancti spiritus ca
lesfactus desiderat animā mea ad
te deus **S**icut anima mea ad de
um fonte viui quādo veniam et
apparebo ante faciē dei **S**cito at
q̄ nisi te prius expurgauerit timo
ris lima per integerrimā et non fi
ctas penitentia. nisi mens insuper
elimata peccati seors̄a clara q̄ re/
fulserit se per reformationē in no
uitate spiritus s̄m̄ duos act⁹ hie/
rarchicos primos qui sūt purga
re illuminare. vanum proorsus erit
tibi ante lucem surgere. ad hoc. p̄
fectionis culmen **S**urgite p̄inde
postq̄ sederitis qui manducatis
panem doloris in timore sez sine

De practica

quo iustificari nemo potest ante deum
improbe audes irrupere in oscu-
luz oris si nec pedibus cum lachry-
mis nec manibus cum gratiarum
actione prius illud osculari cura-
ueris. **A**t uero dum eousque peruene-
rit bene conscia mens. et munda nec
gaudia neque aliud omnino vel ser-
uile vel mercenarium anxia recogit-
et. **N**eque preterea de deo quicquam
negociosum duruz asperum vel tur-
bulentum penset sicut de iudice retri-
butore vel inflictore vindicte. **S**ed
hoc unicum venerit in mentes quia
totus desiderabilis est suavis et mi-
tis totus amari etiam si occiderit
dignissimus. dum solum ita placuit
amoris negocium inuola tunc ad
amplexus sponsum. stringe pectus il-
lud diuinum amicitie purissimis
brachijs. fige oscula castissima pa-
ris exuperantis omnem sensum. ut
et dicere subinde possis. dic o ani-
ma gratulabunda et amorosa de-
uotide: dilectus meus mihi et ego
illi etc.

ExPLICIT **T**RACTATUS EXIMII DOCTO-
RIS **M**AGI **J**OBIS **G**ERSON DE MY-
STICA THEOLOGIA PRACTICE COMPOSITA
ANNO. **M**. **CCCLXXXIIII**. **I**N **V**IGILIA
PENTECOSTES.

theologia